

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗΝ

“ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΑΙ ΕΠΙΓΡΑΦΑΙ,,

(Σελ. 49 κ. έ.).

Ἡ ἐν σελίδι 56 τῆς Ἀρμονίας τοῦ έ. έ. καταχωρισθεῖσα πανομοιό-
τύπως ἐπιγραφὴ ὑπὸ τοῦ κ. D. Quinn ἔχει ἀνάγκην μικρῶν τινῶν διορ-
θώσεων ἐν τῇ διὰ κοινῶν γραμμάτων μεταγραφῇ. Ἐν τῇ 1ῃ γραμμῇ συμ-
πληρωτέον προφανῶς παλ<αι>ά, διότι πρόκειται περὶ ἀνακαινισμού. Ἐν τῇ
3ῃ γραμμῇ πρὸ τῆς λέξεως ἔτους δὲν ὑπάρχει καὶ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ, ἀλλ’
ἀπλῶς σταυρὸς ἔγκοσμος, οὗτινος χρῆσιν ἔκαμνον τὸ παλαιὸν οἱ ἀρχιε-
ρεῖς ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ὑπογραφῆς των, κρύπτοντες ἐν αὐτῷ διὰ σχήματος
γωνιώδους (X) τὸ ἄρθρον ὃ μεθ’ ὃ ἐγράφετο τὸ τῆς ἐπαρχίας των
ὄνομα κατὰ γενικὴν πτώσιν καὶ εἶτα τὸ ἰδικόν των. Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ
ἐγένετο ἀπομίμησις τοιοῦτου ἀρχιερατικοῦ σταυροῦ, χωρὶς νὰ δοθῇ
σημασία εἰς τὸ ἐπ’ αὐτοῦ σημεῖον X. Ὡσαύτως ἐν τῷ τέλει τῆς 3ης
γραμμῆς ἀντὶ τοῦ ἀμφιβαλλομένου τοῦτη πρέπει νὰ γραφῇ, κατὰ τὸ
πανομοιότυπον, ἡ φράσις In(δικτιῶν)ος η’ καὶ πράγματι τοιαύτην ἰνδι-
κτιῶνα εἶχε τὸ ἔτος, Ζρμν’=7148. Ἐν τῇ 5ῃ γραμμῇ τὸ ἀρχι συμ-
πληρωτέον εἰς ἀρχι<ερέως>.

Ὁ κ. Quinn ἐξέδωκε καὶ τέσσαρας σταυροὺς ἔχοντας ἑκατέρωθεν
γράμματά τινα, ἅτινα ὀνομάζει αἰνιγματώδη ἢ μυστικά (σελ. 55, 64,
74). Τοιοῦτοι σταυροὶ ἐκ τοιχογραφιῶν διαφόρων ναῶν εἶναι ἤδη γνω-
στοὶ οὐκ ὀλίγοι. Λόγου χάριν ἐν τῇ τοῦ κ. Ἰωάννου Πομιαλόβσκι Συλ-
λογῇ ἐλληνικῶν καὶ λατινικῶν τοῦ Καυκάσου ἐπιγραφῶν (ἐν Πιερουπό-
λει 1881) ἀρ.θ. 102, 104, 107, 132. Συνήθως οἱ σταυροὶ οὗτοι δὲν
ἔχουσι τὰ αὐτὰ γράμματα, ἀλλὰ διάφορα· οὐχ ἥττον ὁμῶς ἡ ἐννοια
αὐτῶν εἶναι γνωστὴ τοῖς τοιχογράφοις τῶν ναῶν· ἡμεῖς δὲ ἐκ χει-
ρογράφου κατεχωρίσαμεν ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ῥωσικῆς Αὐτοκρατορι-
κῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας (1886, τ. 2, σ. 138) ἕτερον σταυρὸν
μετὰ γραμμάτων ἑκατέρωθεν, συνοδευόμενον μὲ πλήρη τούτων ἀνάγνω-

σιν, ἥτις δύναται νὰ ἐρμηνεύσῃ καὶ ὅσα ὅμοια περὶ τοὺς σταυροὺς τοῦ κ. Quinn ὑπάρχουσι γράμματα. Οὕτω τὰ ἐν τῷ σταυρῷ τῆς σελ. 55 τέσσαρα Χ Χ Χ Χ σημαίνουν «Χριστὸς χριστιανοῖς χάριν χαρίζει»· καὶ πάλιν τὰ Θ Θ Θ Θ = «Θεοῦ Θεᾶ Θεῖον Θαῦμα»· καὶ πάλιν τὰ Ε Ε Ε Ε = «εὗρημα εὔρε Ἑλένη (ἐνταῦθα ?)»· καὶ πάλιν τὰ γράμματα Τ Κ Π Γ = «τόπος Κρανίου παράδεισος γέγονε».

Τὰ ἐν σελ. 64 γράμματα Φ Χ Φ Π Τ Κ Π Γ Τ Α ἀναγνωστέα ὡδε· «Φῶς Χριστοῦ φαίνει πᾶσι. Τόπος Κρανίου παράδεισος γέγονε τῷ Ἀδάμ».

Τὰ περὶ τὸν πρῶτον σταυρὸν τῆς σελίδος 74 γράμματα Α Π Μ Σ σημαίνουν τὸ «Ἀρχὴ πίστεως Μωσαϊκὸς σταυρός».

Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ-ΚΕΡΑΜΕΥΣ

Σελ. 49, στίχ. 25, ἀντιγράψας ἀντὶ ἀναγράψας.

Ἐν ἐπιγραφῇ 8, *ιος* ἀντὶ *ωσ*.

» 9, *οχτωβρίου* ἀντὶ *οχτοβρίου*.

» 14, *τούτοις* ἀντὶ *τούτος*.

» 16, ἀνεστράφη ἢ πλάξ κατὰ τὴν τύπωσιν.

» 24, *ἀρχι* ἀντὶ *ἀρχιε*.

Σελ. 71, ἐπὶ εἰκόνας τοῦ ἁγίου Χαλαλάμπους ἀντὶ ἐπὶ εἰκόνας τῶν ἁγίων Παρασκευῆς καὶ Βασιλάρας.

» 72, στίχ. 20, ἔμπροσθεν λέξεως Χρύσου ἀναγνωστέα ἀλοτομώτατα εἰς ἐκ τοῦ ἐπομένου στίχου.

Ἐν ἐπιγραφῇ 57, *αφρα* ἀντὶ *αφρα*.

Σελ. 75, στίχ. 1, *τοίχου* ἀντὶ *κοίτου*.

D. QUINN